

Вирішити проблеми боргових фінансів, на нашу думку, неможливо лише за допомогою інструментів боргової політики. У площині стабілізації всього зовнішньоекономічного середовища і внутрішньо-економічної системи перебуває забезпечення боргової стійкості країни. Потрібно здійснити комплекс заходів, спрямованих на зміцнення національної валюти, зниження інфляції, спрямування державних запозичень у сектор реальних інвестицій, стимулювання вітчизняних підприємств та внутрішнього ринку за допомогою фіскальних інструментів тощо.

З огляду на це перспективи наших подальших наукових пошуків будуть спрямовані на імплементацію зарубіжного досвіду зміцнення боргової безпеки держави.

Література.

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – фінансовий портал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.com.ua>
2. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. №1277 / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii>
3. Середньозважена дохідність ОВДП на первинному ринку // Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/control/uk/allinfo>
4. **Сидор Г.В.** Вплив макроекономічних показників на збалансування Державного бюджету України / **Г.В. Сидор** // Інноваційний розвиток економіки: глобальні тенденції та національні особливості: колективна монографія / за ред. канд. екон. наук, доц. Кульчицької Н.Є. – Чортків : ЧННІПБ, 2019. – С. 176-184.
5. **Сидор Г.В.** Дефіцит Державного бюджету України / Г.В. Сидор, О.І. Ткачик // *Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія : «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості»*. – 2019. – № 1 (19). – С. 117-123.
6. Global Economic Monitor // Офіційний сайт Всесвітнього банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=1179&series=EMBIGI>

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТООБИГУ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

PECULIARITIES OF DOCUMENT TRAFFICKING OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES

ВОЙТЕНКО І.В., студент магістратури*

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

В статті досліджено організацію документообігу на автотранспортних підприємствах, зокрема вивчено нормативно-правову базу, яка регулює діяльність вищезазначених підприємств. Розглянуто перелік обов'язкових документів для здійснення автотранспортних перевезень в Україні, охарактеризовано документальне оформлення вантажних перевезень в розрізі виду перевезення, документу та підстави для його оформлення.

Ключові слова: основні засоби, документообіг, автотранспортні підприємства, вантажні перевезення, первинні документи.

* Науковий керівник – Мустеца І.В., к.е.н.

The article examines the organization of document circulation at motor transport enterprises, in particular, the legal framework regulating the activity of the above-mentioned enterprises is studied. The list of obligatory documents for transportation of motor transport in Ukraine is considered, the documentary registration of freight transportations by type of transportation, the document and the grounds for its registration are characterized.

Key words: *fixed assets, document turnover, motor transport enterprises, freight, primary documents.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Процес трансформації вітчизняної системи бухгалтерського обліку зумовив суттєву перебудову методології організації документообігу та обліку основних засобів автотранспортними підприємствами. З переходом до міжнародних стандартів фінансової звітності значно розширились можливості підприємств у виборі правил ведення облікової політики та методики ведення бухгалтерського обліку надходження, експлуатації та вибуття основних засобів.

Для того щоб правильно зробити вибір, потрібно добре усвідомлювати переваги тієї чи іншої системи для конкретного підприємства. У зв'язку з цим особливо посилюються вимоги до бухгалтерського обліку та організації документування в напрямі підвищення дієвості, аналітичності, достовірності та оперативності отримуваної інформації про основні засоби з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад у розробку теоретичних засад організації документообігу та обліку наявності та руху основних засобів внесли: М.Г. Белов, М.Т. Белуха, Ф. Ф. Бутинець, П.І. Гайдуцький, Г.І. Грінман, М.І. Карауш, Л. М. Крамаровський та І.В. Мустеца.

Вклад основного матеріалу дослідження. Основним регулюючим нормативно-правовим актом щодо діяльності автотранспортних підприємств в Україні є Закон України «Про автомобільний транспорт» в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-IV, введений в дію 07.04.2006 р. [1]. Цим законом регламентовано відносини між автомобільними перевізниками, замовниками транспортних послуг, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, пасажирями, власниками транспортних засобів, а також відносини з юридичними та фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, які забезпечують діяльність автомобільного транспорту та безпеку перевезень. Окрім того, Міністерство транспорту затвердило Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті (від 5 лютого 2001 р. № 65) [2], Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку (29 грудня 2000 р. № 356) [3], Інструкцію про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів [4].

Основу виробничої бази автотранспортних підприємств складають автомашини, причепа і напівпричепа, тобто рухомий склад, на якому здійснюються автомобільні перевезення. Всі вищезазначені активи з метою обліку відносять до основних засобів, методологічні засади обліку яких визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [5] та Міжнародним (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [6].

Згідно з таким поділом ведеться окремо і облік перевезень за кожним видом. Крім цього, в автотранспортних підприємствах ведеться облік рухомого складу за їх моделями, це пов'язано з різною вантажопідйомністю (тони перевезеного вантажу), що є основним показником діяльності автопідприємств цього виду.

Основним первинним документом, за яким обліковується робота вантажних автомобілів, є дорожній лист. Згідно з даними дорожнього листа вантажного автомобіля здійснюється облік його роботи, витрат пального, нараховується заробітна плата та нарахування на неї як водіям, так і іншим працівникам, які виконують роботи з перевезення вантажів, проводяться розрахунки за виконану транспортну роботу.

Дорожній лист видається водію щоденно перед виїздом з гаражу. Після закінчення роботи (робочого дня) водій повертає його диспетчеру. В частині виробничого завдання записи в листі

робить диспетчер, фактичні витрати пального вказує водій, всі інші дані про виконану роботу та техніко-економічні показники заповнюються працівниками відповідних відділів АТП та замовником.

Бухгалтерія видає дорожні листи працівникам відділу експлуатації під звіт і списує в розхід згідно до реєстрів, складених за даними журналу обліку руху дорожніх листів. В журналі записується кожний дорожній лист, виданий водію, і контролюється повернення дорожнього листа диспетчеру. При видачі дорожнього листа диспетчер обов'язково, перевіряє за журналом задачу водієм попереднього листа, яку він фіксує своїм підписом. Журнал відкривається на кожен рік, і всі дорожні листи в ньому, починаючи з 1.01., суворо нумеруються з першого номера.

Особливістю обліку в АТП є оперативний облік випуску автомобілів на лінію і їх технічний стан. Щоденно диспетчер складає разом з іншими службами диспетчерський рапорт, який є основою для використання його керівництвом АТП у прийнятті рішень щодо підвищення технічної готовності парку автомобілів.

В АТП ведеться облік замовлень на перевезення вантажів в спеціальному журналі, де вони реєструються в міру надходження від клієнтів.

На основі замовлень на перевезення вантажів, дорожніх листів, товарно-транспортних накладних та інших документів, що підтверджують виконання роботи замовником (клієнтом), бухгалтерія АТП або відділ експлуатації виписують рахунки на оплату перевезень. При зриві перевезень з вини клієнта водієм складається акт про невиконання замовлення. Облік фактично виконаних об'ємів перевезень вантажів згідно до контрактів та договорів ведеться в карточці виконання договорів, контрактів на перевезення вантажів. Карточка відкривається АТП на кожного клієнта, з яким є договір або контракт. Облік в карточках ведеться щомісячно.

Характерною особливістю організації обліку основних засобів на підприємствах автотранспорту є оформлення цілого ряду супровідних документів для автомобілів та водіїв. В табл. 1 наведено перелік обов'язкових документів для здійснення перевезення водієм-перевізником.

Таблиця 1

Перелік обов'язкових (правових) документів для здійснення автотранспортних перевезень в Україні

<i>Назва документу</i>	<i>Правила використання</i>
Посвідчення на право керування транспортним засобом відповідної категорії	Для кожного водія-перевізника без винятку
Талон, що додається до посвідчення	Для кожного водія-перевізника без винятку
Дозвіл, виданий ДАІ Міністерства внутрішніх справ (МВС)	У разі встановлення на транспортних засобах проблискових маячків або спеціальних звукових сигнальних пристроїв
Поліс (сертифікат)	У разі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Ліцензійна картка на автомобіль	У випадку надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів

Джерело: [2]

Зрозуміло, що посвідчення на право керування транспортним засобом відповідної категорії і талон, що додається до посвідчення, реєстраційні документи на транспортний засіб, а у разі відсутності в автотранспортного засобу власника, крім того, свідоцтво про право спільної власності або тимчасовий реєстраційний талон повинні бути у кожного пересічного водія.

Інші документи, такі як:

- дозвіл, виданий Міністерства внутрішніх справ;
- поліс (сертифікат) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- ліцензійна картка на автомобіль – у певних, передбачених чинним законодавством, випадках.

Документальне оформлення вантажних перевезень дещо відрізняється від документування діяльності пасажирських перевізників, що обумовлено наявністю матеріальної складової – вантажів з їх габаритами, небезпечністю тощо, табл. 2. Договір про перевезення вантажу автомобільним транспортом укладається відповідно до цивільного законодавства між замовником та виконавцем у простій письмовій формі.

Таблиця 2

Документальне оформлення вантажних перевезень

<i>Вид перевезення</i>	<i>Документ</i>	<i>Підстава для оформлення</i>
Вантажні перевезення на договірних умовах	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник юридична особа
	Товарно-транспортна накладна	Для всіх вантажних перевезень
	Інший визначений законодавством документ на вантаж	Для всіх вантажних перевезень
Вантажні перевезення для власних потреб	Подорожній лист	У разі, якщо перевізник юридична особа
	Товарно-транспортна накладна	Для всіх вантажних перевезень
	Інший визначений законодавством документ на вантаж	Для всіх вантажних перевезень
Перевезення небезпечних вантажів	Свідоцтво про допущення транспортного засобу до перевезення вказаних небезпечних вантажів	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Свідоцтво про підготовку водіїв транспортних засобів, що перевозять небезпечні вантажі	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Письмові інструкції на випадок аварії або надзвичайних ситуацій	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Технічні умови на перевезення	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
	Дозвіл на дорожнє перевезення	Для всіх перевезень небезпечних вантажів
Перевезення вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень	Дозвіл, який дає право на рух автомобільними дорогами України	Для всіх перевезень вантажів з перевищенням габаритних або вагових обмежень

Джерело: [2]

У ньому обов'язково зазначаються наступні реквізити: найменування та місцезнаходження сторін; найменування та кількість вантажу, його пакування; умови та термін перевезення; місце та час завантаження і розвантаження; вартість перевезення; інші умови, узгоджені сторонами.

При здійсненні міжнародних перевезень вантажу підприємствам необхідно мати дозвіл щодо узгодження умов та режимів перевезення в разі перевищення вагових або габаритних обмежень. Для надання послуг з перевезення вантажів автомобільним транспортом загального користування і таксі необхідно мати ліцензію.

Висновки.

1) Питання організації документообігу на автотранспортних підприємствах, а також ведення їх обліку законодавчо врегульовано, що підтверджує прийнятий цілий ряд нормативних актів.

2) В статті досліджено особливості документального оформлення операцій пов'язаних з господарською діяльністю автотранспортних підприємств, досліджені правила їх використання.

3) Встановлено, що на підприємствах автотранспорту перевезення вантажів та пасажирів супроводжується відповідним пакетом документів, які відповідно до законодавства залежать від виду перевезення.

Література.

1. Про автомобільний транспорт Закон України в редакції Закону України від 23.02.06 р. № 3492-IV № 22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>

2. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті (від 5 лютого 2001 р. № 65) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>

3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356. – К., 2000.

4. Інструкція про порядок постачання, зберігання, видачі та обліку всіх видів квитків на проїзд в автобусах і таксомоторах, контролю й обліку виручки від перевезення пасажирів і балансу. Затв. наказом Міністерства автомобільного транспорту України від 2 січня 1984 р. – К., 1984.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua

УДК 368

АНАЛІЗ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

ANALYSIS OF THE INSURANCE MARKET OF UKRAINE AND THE PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT

ВОЛОШКО І.О., БАС Т.В., БОГДАН Д.С., студенти*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

У статті наводиться актуальність теми дослідження, проаналізовано сучасний стан і основні показники діяльності страхового ринку України за 2017-2019 рр., окреслено коло проблем розвитку страхового ринку і зазначені заходи для його подальшого розвитку, а також наведено висновки і пропозиції проведеного дослідження.

Ключові слова: страховий ринок, страхові компанії, види страхування.

The article deals with the relevance of the research topic, analyzes the current state and main indicators of the activity of the insurance market of Ukraine for 2017-2019, outlines the range of problems of development of the insurance market and measures for its further development, as well as presents the conclusions and proposals of the conducted research.

Key words: insurance market, insurance companies, types of insurance.

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н., доцент